

Magne og Anita S. Husby
Gamle Kongeveg Sør 68
7630 Åsen
magne.husby@nord.no

Siv Høyland
Romemyra 59B
7091 Tiller
siv.hoyland@gmail.com

Vi er berørte grunneiere av Møssingvatnet, Blekkåstjønnen og Alstadtjønnen i Levanger kommune

Åsen/Trondheim 21.4.2018

NVE
Konsesjonsavdelingen
0301 Oslo

NVE referanse 201005769-18

Offentlig høring av søknad om tillatelse til regulering og vannuttak til Langstein Fisk

(Regulering av Skordalstjønnen, Alstadtjønnen, Blekkåstjønnen og Møssingvatnet i Levanger kommune -
høringsuttalelse)

Høringsuttalelse fra berørt grunneier av eiendommen Alstad Austre g.nr 197 br.nr. 3 i Levanger kommune.

NVE varsler i brev av 26.02.2018 om høring vedrørende Salmar's søknad om konsesjon av
23.01.2018.

Det søkes om følgende:

Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- Uttak av vann til SalMar Settefisk – avdeling Langstein
 - Maksimalt vannuttak 6,0 m³ /min
 - Gjennomsnittlig vannforbruk 4,5 m³ /min
- Å regulere Møssingvatnet, Alstadtjønnen og Skordalstjønnen mellom LRV på kote 313 og HRV på kote 317
- Å slippe en minstevannføring på 1,98m³ /min hele året

Blekkåstjønnna ligger mellom Møssingsvatnet og Alstadtjønnna, men er uteglemt i søknaden.

1. Privatrettslige forhold:

Som berørte grunneiere av eiendommen Alstad Austre G.nr 197 br.nr. 3, ønsker vi å uttale oss om konsesjonssøknaden. Jf Vassdragslovens paragraf 13.

§ 13.(hovedregelen om grunneierens rådighet)

Vassdrag tilhører eieren av den grunn det dekker, hvis ikke annet følger av særlige rettsforhold. Når et vassdrag helt eller delvis ligger i sameie, gjelder regler i lov 18. juni 1965 nr. 6 om sameie for forholdet mellom sameierne.

Eierne på hver side av et vassdrag har lik rett til utnytting av vannkraften, om ikke annet følger av særskilt rettsgrunnlag.

Grunneieren kan motsette seg at andre uten særskilt rettsgrunnlag utøver rådighet over vassdrag som tilhører ham. Innenfor de rammer lovgivningen setter, kan grunneieren selv råde over vassdraget så langt ikke særlige rettigheter er til hinder for dette.

Vassdragsmyndigheten kan fastsette begrensninger i rådigheten over en eiendom av hensyn til fremtidig drikkevannsforsyning som er under planlegging. En slik begrensning kan ikke gjøres gjeldende for mer enn fem år. Vedtaket kan fornyes én gang med opp til fem nye år.

Søkers rettighet begrunnes med et tinglyst dokument fra 14/2 1927. I dokumentets tekst finner vi formuleringen "For tilfelle tvistligheter mellom kjøperen og grundeierne, vedkommende rettighetene og deres utøvelse, reserverer vi oss mot alt ansvar." Dette er skrevet av selgeren Meråker Bruk, som ikke eide grunnen demningen ble reist på. Sannsynligvis er det snakk om en gammel fløtningsdam.

Ingen av eiendommene oppstrøms i vassdraget kan finne noe skriftlig om slik rettighet. Likevel har vannene siden ca 1927 vært oppdemt, og demningen ble renovert på midten av 1980-tallet. Dette kan medføre at søker mener hevd har oppstått. Det er imidlertid sendt inn flere klager på reguleringen av disse vannene og etterlyst avtaler som gir rett til reguleringene, så det skulle ikke være noen grunn til å påberope seg hevd i denne saken.

Konklusjon: Vi krever en skriftlig formulert avtale, som beskriver dagens situasjon og det videre forholdet mellom utbygger og grunneiere. Dette må forhandles.

2. Innsigelse

a. Biologisk mangfold

De tre ytterste tjønnene (Skordalstjønnna, Alstadtjønnna og Blekkåstjønnna) har mange grunne bukter med vannvegetasjon og mye fugl. Dette er omtalt i konsekvensutredningen (Allskog sin rapport av 2009). Det er blitt gradvis flere fugler som hekker i dette området etter at reguleringen av vassdraget stoppet opp like etter år 2000. Det har de siste årene hekket både smålom, hornedykker (rødlistet) og trane her med vellykket resultat, samt flere arter ender og vadere. Dessuten gir fuglene her næring for rødlistede rovfugler, f. eks. ble hønsehauk observert da den spiste på en brunnakke her. Dette er

nytt i forhold til rapporten fra 2009. Det er større tetthet av vannfugler her enn i andre deler av dette fjellområdet.

Alle disse artene hekker nært vannspeilet eller har flytende reir i vannvegetasjonen, og vil bli negativt berørt av vannstandsvingninger. Vannstandsreduksjon (nedtapping) er hovedproblemet for biologisk mangfold her.

Ender og vadere hekker på tuer som ligger ute i vannet eller på land nært vannkanten, mens tranen bygger reiret langt ut i de fuktige partiene. For alle disse artene vil stor reduksjon av vannstanden medføre at rev og mår kan gå mer eller mindre tørrskodd ut til reirene som normalt er bra beskyttet av vann mellom reiret og fast land, og plyndre reirene. Smålomens reir i dette området har hatt lignende plassering som endene. Smålommen er avhengig av forholdsvis stabil vannstand for å lykkes med hekkingen. Normalt er reiret bare noen få cm over vannspeilet. Hvor mye vannstanden kan senkes før det blir problemer med hekkinga, er undersøkt hos storlom, der maksimal anbefalt reduksjon i vannstand er funnet å være 20-30 cm. Vi har ikke funnet tilsvarende tall for smålom. Begge lomarter velger samme type reirplass. De er ikke i stand til å gå oppreist, men må åle seg på buken mellom vannet og reiret. Det er derfor stor sjanse for at smålom vil tolerere like liten reduksjon i vannstanden som storlom. Når noen kilder forteller at smålom er mindre utsatt for vannstandsvingninger enn storlom, er det kun der smålommen hekker på flytende tuer som har samme høyde i forhold til vannet selv om vannstanden endres. Det har ikke vært tilfellet for smålomhekkingsene i dette området.

Horndykkeren bygger flytende reir. Hovedproblemet for arten er økning i vannstanden slik at reiret mister sitt feste i vegetasjonen og flyter vekk eller ødelegges av bølger, men reir kan også ødelegges når vannstanden senkes. Reiret som senkes i takt med lavere vannstand kan møte vegetasjon under reiret og bli ødelagt eller velte. Reir kan også bli tilgjengelig for pattedyr på land slik som for ender og vadere.

Avbøtende tiltak vil være å holde vannstanden stabil i hekkesesongen for disse artene. Alle disse artene har unger som forlater reiret etter klekking, og vil da ikke lenger være spesielt sårbare ovenfor en senkning av vannstanden. Tidspunkt for egglegging varierer normalt en god del fra år til år avhengig både av isgang, vannstand og fuglenes kondisjon. Normalt bør de fleste ha lagt eggene innen 15. juni. Smålommen ruger ca. 4 uker, de aktuelle andeartene nesten fire uker, mens de aktuelle vaderartene ca. 3 uker eller litt mer. Tranen ruger ca. 1 måned. Det betyr at det bør holdes stabil vannstand i disse vannene fram til midten av juli. Etter midten av juli vil lav vannstand kunne medføre utvasking av strandsonen og derved redusere områdetets kvaliteter på sikt.

Konklusjon: Vannstanden må ikke senkes før etter 15. juli, og deretter ikke mer enn 1 meter lavere enn demningshøyden.

b. Høyeste og laveste vannstand

Det søkes om å regulere vannene mellom kote 313 og 317. Det innebærer en reguleringshøyde på 4 meter. I følge Situasjonkart i målestokk 1:5000 mottatt av Levanger kommune ligger vannspeilet i Møssingvatnet på 316,4 m, og ifølge kartserie M711 kartblad Frosta i målestokk 1:50.000 ligger Møssingvatnet på 316 m. I følge konsesjonssøknaden skal vannstanden ikke heves, og da må det

presiseres at høyeste kote er 316,4 som i dag og ikke 317 meter som det står i søknaden. Dette er både av hensyn til våtmarksområdet i de tre ytterste vannene, og til den produktive skogen langs alle de fire vannene.

For å bevare kvalitetene i de rike fugleområdene best mulig, spesielt for å unngå utvasking av fjæresonen etter at rugeperioden er over for vannfuglene, bør vannet ikke senkes mer enn en halv meter eller kanskje maksimalt en meter. Dette vil også være mindre skjemmende enn en regulering på hele 4 meter, både for grunneiere, hytteeiere og friluftslivet i området. Vi antar NVE har erfaringer med hvilke vannstandsendringer som medfører utvasking av strandsonen eller ikke, og kan ta hensyn til denne kunnskapen.

Hvis det gis tillatelse til mer regulering enn 1 meter, må det presiseres at Møssingvatnet ikke reguleres mer enn den naturlige terskelen mellom Møssingvatnet og Blekkåstjønnen tillater. Denne terskelen må gjenopprettes til slik den var før Langstein Fisk AS ulovlig senket den med gravemaskin i 2002. Ved å presisere reguleringen av Møssingvatnet, unngår vi også at SalMar Settefisk AS kan installere pumpeutstyr for å overføre vann fra Møssingvatnet til Blekkåstjønnen slik Langstein Fisk AS forsøkte i 2002.

Konklusjon: Vi krever at det settes opp målestav ved eksisterende demning før den nye bygges, med nullnivå lik høyden på dagens demning. Dermed vil det lett kontrolleres at laveste vannstand ikke blir under det som tillates av NVE. Kotene må settes til 315,4 til 316,4.

Vi ber om at det tas hensyn til innsigelsen og at vi bli informert underveis i arbeidet.

Med vennlig hilsen

Magne Husby

På vegne av eierne av Altstad Austre ANS

Anita S. Husby (s.)

Siv Høyland (s.)